

de conciergewoning) is alleen uitvoerbaar indien de twee deuren waar het op aankomt, beide van binnen uit geopend worden. Er is dus een helper *in* het complex nodig – een helper bovendien die zal kunnen herhalen wat bewaker van Welsum ruim twee maanden tevoren bij de overval van Gerrit van der Veen gepresteerd heeft: zich op het juiste moment de sleutels toeëigenen.

Sinds enige tijd is in het complex een nieuwe 'foute' bewaker werkzaam, Jan Boogaard. Deze had zich in februari '41 aangemeld als vrijwilliger bij de *Waffen-SS*, was evenwel in de loop van '43 uit de militaire dienst ontslagen en had toen een bewakersfunctie in het complex aan de Weteringschans aanvaard; hij woont bij zijn moeder, een weduwe, in de Kinkerstraat in Amsterdam-west, een half uur lopen van het Huis van Bewaring. Tijdens zijn werk in de gevangenis had Boogaard vooral in '44 in enkele gevallen clandestiene hulp geboden aan gevangenen, ook aan enkele Joden onder hen. De impuls daartoe ging evenwel niet erg diep bij hem – hij had zich soms laten betalen. Met die Boogaard nu komt (wij weten niet precies hoe) een lid van de Amsterdamse KP op maandag 10 juli in contact en dat lid krijgt daarbij de indruk dat Boogaard spijt gekregen heeft van zijn 'foute' houding, zich wil rehabiliteren en bereid is tot medewerking aan een overval. De leider van die Knokploeg gaat dan onmiddellijk bij van Agteren vragen hoe Boogaard door deze beoordeeld wordt; van Agteren zegt, schijnt het, dat hij Boogaard niet langer als onbetrouwbaar beschouwt en dat is in elk geval de stellige indruk die de Amsterdamse KP-leider in een gesprek bij Boogaard thuis op dinsdagavond 11 juli krijgt. Hilbert van Dijk wordt ingelicht en ontmoet Boogaard woensdagmiddag in een café. Hij vindt Boogaard een nogal slome jongeman maar een jongeman die inderdaad meent dat hij iets goed te maken heeft en daarbij maar één voorwaarde stelt: zijn moeder moet een paar duizend gulden krijgen. Later die woensdagmiddag spreekt van Dijk met Johannes Post: bij Post ligt de beslissing. Hachelijke zaak! Wat als Boogaard dubbel spel speelt? Maar Post, vindingrijk als hij is, ziet een kans om die mogelijkheid te elimineren: vóór de overval zal Boogaards moeder naar een ver onderduikadres gebracht worden en aan Boogaard zal worden gezegd dat, als *hij* een verrader blijkt te zijn, *zij* geliquideerd zal worden.

Woensdagavond eten Post en van Dijk in de Witte de Withstraat. Ze vertellen daar van de nieuwe mogelijkheid die zich voordoet om tòch het Huis van Bewaring binnen te komen. Twijfel alom. Een *SS'er*! Johannes' broer Marinus, ook aanwezig, zegt dat hij en zijn Knokploeg zich in geen geval op samenwerking met die sinjeur zullen inlaten. Maar van Dijk is vol vertrouwen. Johannes Post, die Boogaard nog niet gezien heeft, is zo ver nog niet: ja, eigenlijk *wil* hij wel, maar is het verantwoord? Hij zit of loopt voortdurend te bidden of kauwt nerveus op de ene sigaar na de andere. Nog